

Förenklat trossamfundsregister

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens proposition 2009/10:6 Ett förenklat trossamfundsregister.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 2010.

Propositionen har inte föranlett någon motion.

Utskottet tillstyrker propositionen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	5
Ett förenklat trossamfundsregister	5
Gällande ordning	5
Propositionen	6
Utskottets ställningstagande	7
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	8
Propositionen	8
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Ett förenklat trossamfundsregister

Riksdagen antar i den ordning som föreskrivs i 8 kap. 6 § andra stycket regeringsformen regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan,
2. lag om ändring i lagen (1998:1593) om trossamfund.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:6.

Stockholm den 3 november 2009

På konstitutionsutskottets vägnar

Berit Andnor

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Berit Andnor (s), Per Bill (m), Margareta Cederfelt (m), Cecilia Wigström i Göteborg (fp), Helene Petersson i Stockaryd (s), Björn Leivik (m), Billy Gustafsson (s), Ingvar Svensson (kd), Anna Tenje (m), Phia Andersson (s), Annie Johansson (c), Mikael Johansson (mp), Karl Sigfrid (m), Sinikka Bohlin (s), Birgitta Sellén (c) och Torbjörn Lövendahl (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Regeringen redogör i propositionen för ärendets beredning i Regeringskansliet fram till dess att propositionen beslutades. Där framgår bl.a. att Lagrådet har lämnat förslagen utan invändning.

I lagrådsremissen föreslogs att lagändringarna ska träda i kraft först den 1 januari 2011, vilket är ett halvår senare än vad som föreslås i propositionen.

Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller förslag till ändringar i lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan och i lagen (1998:1593) om trossamfund, vilka innebär att registret över trossamfund förenklas så att enbart en kontaktperson för varje trossamfund registreras, i stället för som i dag alla som ingår i styrelsen eller motsvarande organ. För andra trossamfund än Svenska kyrkan ska också uppgifter om en kontaktperson för varje registrerad organisatorisk del föras in i registret. Svenska kyrkan får lämna uppgifter om en kontaktperson för enskilda församlingar, kyrkliga samfälligheter eller stift. Med kontaktperson avses en person som är behörig att företräda trossamfundet eller en organisatorisk del av ett trossamfund i frågor om registrering.

Vidare föreslås i propositionen att registreringsmyndigheten får avregistrera ett trossamfund som låter bli att betala registerhållningsavgiften.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2010.

Utskottets överväganden

Ett förenklat trossamfundsregister

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen om Svenska kyrkan och förslag till lag om ändring i lagen om trossamfund.

Gällande ordning

I samband med stat-kyrkareformen som genomfördes den 1 januari 2000 infördes associationsformen registrerat trossamfund. Med registrerat trossamfund avses, enligt 5 § lagen (1998:1593) om trossamfund, dels Svenska kyrkan, dels trossamfund som har registrerats enligt den lagen. Frågor om sådan registrering prövas, enligt 2 § förordningen (1999:731) om registrering av trossamfund, av Kammarkollegiet som också har ansvar för trossamfundsregistret.

Bakom den nuvarande ordningen ligger ett syfte att så långt som möjligt behandla Svenska kyrkan och andra trossamfund på samma sätt samt att garantera trossamfundens möjlighet att verka i en adekvat form. Som registrerade trossamfund ges trossamfunden möjlighet att i formellt och rättsligt hänseende uppträda som trossamfund, och därmed en möjlighet att även i juridiska sammanhang få uppträda i enlighet med den egna självbilden. Ett registrerat trossamfund får, enligt 9 § första stycket lagen om trossamfund, förvärva rättigheter och ta på sig skyldigheter samt föra talan vid domstol och andra myndigheter. Trossamfunden torde dock redan före registreringen normalt ha haft rättskapacitet som ideella föreningar (prop. 1997/98:116 s. 29). Rättskapacitet för Svenska kyrkan och dess enheter följer av 3 § lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan.

Möjligheten till statlig uppbördshjälp är förbehållen Svenska kyrkan och andra registrerade trossamfund. När det gäller andra registrerade trossamfund än Svenska kyrkan ska regeringen dock göra en prövning i varje enskilt fall vid en ansökan om uppbördshjälp. Det sagda framgår av 16 § lagen om trossamfund, där det även föreskrivs att hjälpen endast får lämnas till ett trossamfund som bidrar till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på samt är stabilt och har egen livskraft.

En förutsättning för registrering är att sökanden är ett trossamfund i den mening som framgår av lagen om trossamfund, dvs. en gemenskap för religiös verksamhet i vilken det ingår att anordna gudstjänst, 2 §. Trossamfundet ska, enligt 7 §, ha stadgar av vilka dess ändamål framgår liksom hur beslut fattas i trossamfundets angelägenheter och en styrelse eller motsva-

rande organ. Därtill ställs vissa krav på trossamfundets namn. Om ett trossamfund registreras kan, enligt 13 §, även självständiga organisatoriska delar av samfundet registreras, förutsatt att varje del uppfyller kraven för registrering.

Registreringen ska, enligt 8 § lagen om trossamfund, omfatta trossamfundets namn och postadress, dess stadgar samt de personer, med angivande av namn, postadress m.m., som ingår i styrelsen eller motsvarande organ eller annars är behöriga att företräda trossamfundet. Ändringar i något av dessa avseenden ska genast anmälas för registrering. Skyldighet för Svenska kyrkan, som är ett registrerat trossamfund enligt lag, att lämna uppgifter framgår av 14 § lagen om Svenska kyrkan.

Kammarkollegiet ska, enligt 17 § förordningen (1999:731) om registrering av trossamfund, ta ut avgifter för registrering. Avgifterna ska grundas på kostnaderna för tjänsterna och beräknas så att full kostnadstäckning uppnås i verksamheten. Avgiften innefattar, enligt 1 § Kammarkollegiets föreskrifter om avgift vid registrering av trossamfund (KAMFS 2001:1), alla registreringsåtgärder som följer av lagen om Svenska kyrkan och lagen om trossamfund. Avgiften uppgår till 500 kr per enhet och år. Skyldighet att erlægga hel årsavgift gäller, enligt 2 § i föreskrifterna, dels för det år anmälan eller ansökan om registrering sker, dels för efterföljande år om enheten är registrerad den 1 januari det året. Enligt 3 § i föreskrifterna ska avgiften erläggas första gången i samband med att anmälan eller ansökan om registrering ges in till Kammarkollegiet. För efterföljande år fakturerar Kammarkollegiet avgiften.

Ett registrerat trossamfund kan, enligt 12 § lagen om trossamfund, på egen begäran avregistreras. Trossamfundet övergår då i en ideell förening som övertar trossamfundets rättigheter och skyldigheter.

Propositionen

Förenklningar i trossamfundsregistret

Registret över trossamfund föreslås i propositionen förenklas på så sätt att enbart en kontaktperson för varje trossamfund ska föras in i registret, i stället för som enligt dagens regler de personer som ingår i styrelsen eller motsvarande organ eller annars är behöriga att företräda trossamfundet. För andra trossamfund än Svenska kyrkan ska också uppgifter om en kontaktperson för varje registrerad organisatorisk del föras in i registret. Svenska kyrkan får möjlighet att lämna uppgifter om kontaktpersoner för enskilda församlingar, kyrkliga samfälligheter eller stift. Med kontaktperson avses en fysisk person som är behörig att företräda trossamfundet eller den organisatoriska delen av ett trossamfund i frågor om registrering.

Regeringen framhåller i propositionen att registerföringen av företrädare för trossamfunden har en begränsad funktion, samtidigt som arbetet med att föra in ändringarna av dessa uppgifter utgör en stor del av det löpande arbetet med registret. Arbetet med att löpande föra in ändringarna om tros-

samfundens företrädare i ett register som saknar lagligt reglerad rättsverkan är, enligt regeringen, alltför tids- och kostnadskrävande för att vara försvarbart. Regeringen anför att uppgifterna i trossamfundsregistret saknar lagligt reglerad rättsverkan i fråga om vem som är behörig att företräda samfundet i förhållande till tredje man.

Utebliven betalning kan leda till avregistrering

Förslaget i propositionen innebär att Kammarkollegiet får avregistrera ett trossamfund som trots påminnelse inte betalar registerhållningsavgiften. En avregistrering på grund av utebliven betalning föreslås innebära att trossamfundet övergår i en ideell förening som övertar trossamfundets rättigheter och skyldigheter.

En sådan avregistreringsåtgärd bör, enligt propositionen, föregås av en upplysning till trossamfundet om att den kan bli följden av utebliven betalning. Det bör vara tillräckligt att upplysningen skickas till kontaktpersonen med vanlig post, anför regeringen. Kammarkollegiet bör samtidigt skicka en kopia av upplysningen till trossamfundets postadress. Någon delgivning i delgivningslagens (1970:428) mening av upplysningen bör enligt propositionen inte krävas.

Regeringen föreslår att beslut om avregistrering ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Ikraftträdande m.m.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2010. I lagrådsremissen föreslogs lagändringarna träda i kraft först den 1 januari 2011, vilket är ett halvår senare än vad som föreslås i propositionen.

Vid ändring i lagen om Svenska kyrkan eller lagen om trossamfund följer av 8 kap. 6 § andra stycket regeringsformen att samma beslutsordning ska användas som gäller för huvudbestämmelserna i riksdagsordningen. Det krävs således antingen två likalydande riksdagsbeslut med mellanliggande val eller ett beslut om vilket minst tre fjärdedelar av de röstande och mer än hälften av riksdagens ledamöter förenar sig. Regeringens förslag förutsätter att riksdagen fattar beslut med kvalificerad majoritet. Den andra möjligheten som nämnts, två likalydande riksdagsbeslut med mellanliggande val, skulle förutsätta att ändringarna föreslås träda i kraft vid en senare tidpunkt.

Utskottets ställningstagande

De föreslagna ändringarna möjliggör en mer rationell hantering av trossamfundsregistret. Utskottet tillstyrker förslagen.

Utskottet tillstyrker ikraftträdande enligt propositionen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2009/10:6 Ett förenklat trossamfundsregister:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan,
2. lag om ändring i lagen (1998:1593) om trossamfund.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan

Härigenom föreskrivs att 14 § lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

14 §

Svenska kyrkan *skall* till det register som avses i 7 § lagen (1998:1593) om trossamfund lämna uppgifter om

1. stadgar,
2. indelning i församlingar, kyrkliga samfälligheter och stift, och
3. *de personer som ingår i styrelsen eller motsvarande organ eller annars är behöriga att företräda Svenska kyrkan samt deras namn, postadress och personnummer eller, om sådant saknas, födelsedatum. Motsvarande uppgifter skall lämnas för församlingar, kyrkliga samfälligheter och stift.*

Ändringar i något av dessa förhållanden *skall* genast anmälas för registrering.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter i ärenden enligt denna bestämmelse.

Svenska kyrkan *ska* till det register som avses i 7 § lagen (1998:1593) om trossamfund lämna uppgifter om

3. *en kontaktperson som är behörig att företräda Svenska kyrkan i frågor om registrering samt kontaktpersonens namn, postadress och personnummer eller samordningsnummer eller, om sådana nummer saknas, födelsedatum. Motsvarande uppgifter får lämnas för varje församling, kyrklig samfällighet eller stift.*

Ändringar i något av dessa förhållanden *ska* genast anmälas för registrering.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1593) om trossamfund

Härigenom föreskrivs att 8, 12 och 17 §§ lagen (1998:1593) om trossamfund ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Registreringen *skall* omfatta

Registreringen *ska* omfatta

1. trossamfundets namn och postadress,

2. trossamfundets stadgar,

3. *de personer som ingår i styrelsen eller motsvarande organ eller annars är behöriga att företräda trossamfundet samt deras namn, postadress och personnummer eller, om sådant saknas, födelsedatum.*

3. *en kontaktperson som är behörig att företräda trossamfundet i frågor om registrering samt kontaktpersonens namn, postadress och personnummer eller samordningsnummer eller, om sådana nummer saknas, födelsedatum.*

Ändringar i något av dessa förhållanden *skall* genast anmälas för registrering.

Ändringar i något av dessa förhållanden *ska* genast anmälas för registrering.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter i registreringsärenden enligt denna lag.

12 §

Ett trossamfund som uppfyller kraven i 7 § första stycket kan på egen begäran avregistreras av registreringsmyndigheten utan föregående likvidation. *Trossamfundet övergår därvid i en ideell förening, som övertar trossamfundets rättigheter och skyldigheter.*

Ett trossamfund som uppfyller kraven i 7 § första stycket kan på egen begäran avregistreras av registreringsmyndigheten utan föregående likvidation.

Registreringsmyndigheten får också avregistrera ett trossamfund om det, trots påminnelse, inte betalar registerhållningsavgiften. Påminnelsen ska ha innehållit en upplysning om att trossamfundet kan komma att avregistreras.

Vid avregistrering övergår trossamfundet i en ideell förening, som övertar trossamfundets rättigheter och skyldigheter.

17 §

Beslut av registreringsmyndigheten får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol inom två månader från beslutets dag när det gäller

1. beslut att avskriva en ansökan om registrering eller att vägra registrering enligt 7 eller 13 §,
 2. beslut *att vägra* avregistrering 2. beslut *i frågor om* avregistrering enligt 12 §, och ring enligt 12 §, och
 3. beslut enligt 11 § eller 13 § tredje stycket.
- Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.
 2. De nya bestämmelserna i 12 § andra stycket tillämpas för första gången i fråga om registerhållningsavgift som har förfallit till betalning efter ikraftträdandet.